

миски, недоволниятъ братъ на царъ Петра—Никола Шишманъ, който управлявалъ западнитъ покрайнини на България — Македония, основава западното българско царство. Въ предѣлитъ на западна България, както и въ Източна живѣли много евреи. Въ Костуръ, Охридъ, Скопие и Битоля имало голѣми еврейски общини. Начело на Костурската община по времето на царъ Самуила билъ Раби Товия Баръ Елиезеръ (979 — 1049), който написалъ най-старата книга въ България „Lekchitov“. Въ гл. XXI — XXIV, той пише за войната между българитъ и византийцитъ, съ една поразителна точност. Главниятъ равинъ по това време въ Охридъ написалъ коментари на върху библията, гдето се споменува: „Охридъ въ Българското царство“.

Рускиятъ църковенъ историкъ Голублински като пише за първитъ български патриарси въ Охридъ, казва, че най-прочутиятъ билъ Теофилактъ (1085 — 1107) и че неговиятъ наследникъ Леонъ Мункъ билъ покръстенъ евреинъ.

Между евреитъ отъ при Дунавска България — източна, имало доста евреи отличили се въ литературата. Единъ отъ тѣхъ е Симонъ Шетъ, който презъ 1080 год. превелъ книгата „Стефанитъ и Инхилатъ“ отъ санскритски на гръцки езикъ, а отъ тоя езикъ била преведена на български. Намира се въ библиотеката на Рилския манастиръ. Отъ тоя текстъ сж си послужили сърби и руси¹⁾.

Езикътъ на мѣстнитъ евреи е билъ български, а сж писали съ еврейски букви. За това ни дава доказателства Г. С. Розанисъ²⁾, който ни превежда извадки отъ протоколитъ на Видинския духовенъ сждъ (Бетъ Динъ) датирани отъ 24 елулъ 5355 (7 септемврий 1595 г.) написани на български езикъ съ еврейски букви:

„Гирижилъ Сиботинъ (Сабетай) между Керванъ-сарая ударио и загина“, „Гледайте кучетата се виля (хваля се). Суботинъ Лазарови синъ се умрѣ воля се оставило вжгре отъ кжца и се изгорилъ“.

Следи отъ този езикъ говоренъ отъ българскитъ евреи въ миналото сж запазени и до днесъ въ шпаньолския — испанския езикъ на всички източни евреи.

Съ освобождението на българския народъ отъ византийското иго, отъ братята Асѣнъ и Петъръ, настѣпва новъ ера за всички народи въ България. Евреитъ, които сж се чувствували въ много близки отношения съ българитъ, давали и кръвенъ данѣкъ за борба съ византийцитъ, които съ своитъ козни и подлости били извикали умразата на всички народи.

¹⁾ К. Иречекъ — История на българитъ, стр. 551 бел. 32.

²⁾ Изъ историята на евреитъ въ България, в. Бол. Вечерна Поща бр. 70.